1. Gogoan hartu beharrekoa

Zatiketaren esanahia, eta zatiketa bateko gaien artean dagoen erlazioa

Ikus ditzagun adibide batzuk:

- 15 zenbakia aldi kopuru zehatzean dago 75en barruan, bien arteko zatiketa zehatza da eta.

$$\begin{array}{r|l} 75 & 15 \\ \hline 00 & 5 \end{array}$$

→ 75 = 15 · 5 (**Hondarrik** gabeko zatiketa. **Zehatza** da.)

- 14 zenbakia ez dago aldi kopuru zehatzean 75en barruan.

$$\begin{array}{r|l} 75 & 14 \\ \hline 05 & 5 \end{array}$$

→ 75 = 14 · 5 + 5 (Hondarra duen **zatiketa Osoa** da.)

ARIKETAK

1 18 zenbakia aldi kopuru zehatzean dago 126 zenbakiaren barruan? Eta 218ren barruan?

1. Gogoan hartu beharrekoa

Noiz behar diren zenbaki negatiboak

Hona hemen zenbaki negatiboen erabilerari buruzko ohiko adibide bat.

- Igogailua 3. solairuan dago. Zein solairutan gelditu da bost jaitsi baditu?

$$(+3) + (-5) = 3 - 5 = -2$$

Bigarren sotoan gelditu da (–2 solairua).

ARIKETAK

1 Kontu korronte batean 75 €-ko saldoa nuen. Zenbateko saldoa izango dut orain 80 €-ko zorra sartu badidate?

1. Gogoan hartu beharrekoa

Zenbaki osoak zein diren, nola ordenatzen diren eta nola adierazten diren zenbakizko zuzenean

Zenbaki osoen multzoa hauek eratzen dute:

- Zenbaki arruntek → +1, +2, +3, +4, …
- Zeroak → 0
- Zenbaki arruntei dagozkien negatiboek → –1, –2, –3, –4, …

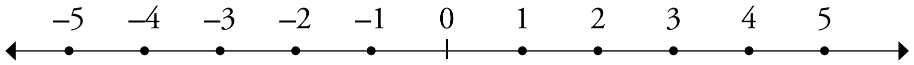

ARIKETAK

1 Bereizi zenbaki osoak direnak eta ez direnak:

–4	1,3	2/3	86	0	0,06	–1,8	–35	1 000

1. Gogoan hartu beharrekoa

Eragiketen lehentasuna zenbaki arrunten adierazpenetan

Zenbaki arruntekin egin beharreko eragiketen ordena honako hau da:

- Lehenengo, parentesiak.
- Gero, biderketak eta zatiketak.
- Azkenik, batuketak eta kenketak.

Adibidez:

$6 + 2 \cdot 5 = 6 + 10 = 16$

10

16

Lehenengo, biderketa.
Gero, batuketa.

$(6 + 2) \cdot 5 = 8 \cdot 5 = 40$

8

40

Lehenengo, parentesiak.
Gero, biderketa.

ARIKETAK

1 Kalkulatu.

a) $3 \cdot 9 - 2 \cdot 4 =$ □ b) $3 \cdot (9 - 2) \cdot 4 =$ □ c) $3 \cdot (9 - 2 \cdot 4) =$ □ d) $(3 \cdot 9 - 2) \cdot 4 =$ □

1. Gogoan hartu beharrekoa
Soluzioak

Zatiketaren esanahia, eta zatiketa bateko gaien artean dagoen erlazioa

Ikus ditzagun adibide batzuk:

- 15 zenbakia aldi kopuru zehatzean dago 75en barruan, bien arteko zatiketa zehatza da eta.

75 |15
00   5
→ 75 = 15 · 5 (**Hondarrik** gabeko zatiketa. **Zehatza** da.)

- 14 zenbakia ez dago aldi kopuru zehatzean 75en barruan.

75 |14
05   5
→ 75 = 14 · 5 + 5 (Hondarra duen **zatiketa Osoa** da.)

ARIKETAK

1 18 zenbakia aldi kopuru zehatzean dago 126 zenbakiaren barruan? Eta 218ren barruan?

126 |18
 00   7
→ Zehatza da.

218 |18
038   12
 02
→ Ez da zehatza

1. Gogoan hartu beharrekoa
Soluzioak

Noiz behar diren zenbaki negatiboak

Hona hemen zenbaki negatiboen erabilerari buruzko ohiko adibide bat.

- Igogailua 3. solairuan dago. Zein solairutan gelditu da bost jaitsi baditu?

$$(+3) + (-5) = 3 - 5 = -2$$

Bigarren sotoan gelditu da (–2 solairua).

ARIKETAK

1 Kontu korronte batean 75 €-ko saldoa nuen. Zenbateko saldoa izango dut orain 80 €-ko zorra sartu badidate?

$75 + (-80) = 75 - 80 = -5$
–5 €-ko saldoa izango dut; hau da, 5 € zor ditut.

1. Gogoan hartu beharrekoa
Soluzioak

Zenbaki osoak zein diren, nola ordenatzen diren eta nola adierazten diren zenbakizko zuzenean

Zenbaki osoen multzoa hauek eratzen dute:

- Zenbaki arruntek → +1, +2, +3, +4, …
- Zeroak → 0
- Zenbaki arruntei dagozkien negatiboek → –1, –2, –3, –4, …

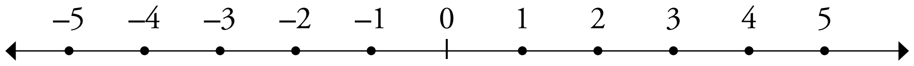

ARIKETAK

1 Bereizi zenbaki osoak direnak eta ez direnak:

| –4 | 1,3 | 2/3 | 86 | 0 | 0,06 | –1,8 | –35 | 1 000 |

Osoak: –4, 86, 0, –35, 1000
Osoak ez direnak: 1,3; 2/3; 0,06; –1,8

1. Gogoan hartu beharrekoa
Soluzioak

Eragiketen lehentasuna zenbaki arrunten adierazpenetan

Zenbaki arruntekin egin beharreko eragiketen ordena honako hau da:

- Lehenengo, parentesiak.
- Gero, biderketak eta zatiketak.
- Azkenik, batuketak eta kenketak.

Adibidez:

$6 + 2 \cdot 5 = 6 + 10 = 16$

10

16

Lehenengo, biderketa.
Gero, batuketa.

$(6 + 2) \cdot 5 = 8 \cdot 5 = 40$

8

40

Lehenengo, parentesiak.
Gero, biderketa.

ARIKETAK

1 Kalkulatu.

a) $3 \cdot 9 - 2 \cdot 4 =$ 19 b) $3 \cdot (9 - 2) \cdot 4 =$ 84 c) $3 \cdot (9 - 2 \cdot 4) =$ 3 d) $(3 \cdot 9 - 2) \cdot 4 =$ 100